

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

c. 3. Maiores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

COMMENT. X.

Nemo rebaptizandus nisi in dubio quia graue scelus est.

† Cap. paruo lo, & seq. de consec. dist. 4. & c. presbyte ri quos §. qd ergo. 63. dist.

Non tunc baptizandus nisi in dubio quia graue scelus est.

Math. 15. Luc. 11.

Iaco. 5.

Luc. 7.

DE quibus dubium est an baptizati fuerint. Ideo reuoluit auctor quia hec veritas in ea statuitur, Nulli debent penitus rebaptizari, nisi de quibus dubitatur an sint baptizati nec ne. intellige tamen hoc postremum quando vere dubium est, ita vt sciri non possit, an fuerit baptizatus nec ne: nam si probabiliter veritas intelligi possit, nullo modo est rebaptizandus, cum grauissimum sit scelus, quod luculenter ostendit Clemens Papa lib. 6. ca. 15. constitutionem Apostolicam, ait enim inter cetera ita: Eodem modo contenti sunt vno solo baptismo, qui in Domini mortem traditur, non ministerio abominandorum hereticorum, sed probatorum sacerdotum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. & paucis interpositis subdit: Veruntamen initiatos iterum baptizare tentant es, et cetera. Insignis est sane locus, & ob id nullo pacto fuit omittendus. idem Augustinus in lib. de vera & falsa penitentia. c. 3. Damascenus lib. 4. c. 1. de fide orthodoxa. cap. quod quidam. 1. q. 1. Leo Papa ad Rusticum episcopum, epistola 70. cap. si nullo. de consec. dist. 4. S. Tho. 3. par. q. 86. art. 9. Magister & Theologi in 4. sent. dist. 6. concilium Tridentinum sess. 7. de baptismo. canon. 1. cuius verba sunt: Si quis dixerit verum & rite collatum baptismum iteranda esse illi, qui apud infideles fidem Christi nongauerit, cum ad penitentiam conuertitur, anathema sit.

INNOCENTIUS III. Arelaten. Archiepiscopo.

Sacramentum baptismi, vtiliter confertur paruulis; licet non credant, nec intelligant: & remittitur eis peccatum originale. hoc dicit vsque ad §. Verum. Cap. 3.

MAIORES Ecclesie causas, praesertim articulos fidei contingentes, ad Petri sede referendas intelligit, qui eum quaerenti Domine que discipuli dicent ipsum esse, respondisse notabit: Tu es Christus filius Dei viui, & pro eo Dominum exorasse, ne deficiat fides eius. Quibusdam igitur quaestionibus, quas contra catholicos heretici mouerant, nos postulas respondere. Afferunt. n. paruulis inutiliter baptismum conferri: quod nititur probare, illud primo & praecipue inducentes, quod cum secundum verbum Iacobi Apostoli dicitis in epistola sua; Caritas operit multitudinem peccatorum: & iuxta illud testimonium veritatis in Euangelio de peccatrice, quae ipsius pedes lauerat, perhibens; Dimissa sunt ei peccata multa, quonia dilexit multum: non nisi per charitatem, & in charitate crimina dimittantur: paruulis, qui nec

A sentiunt nec consentiunt, & charitatem non habent, quae sentientibus & consentientibus tantum infunditur: peccatum non dimittitur in baptismo: & infra. Ad id autem taliter respondemus, quod baptismum circumcissioni successit: absit enim vt in illam damnatam heresim incidamus, quae perperam affirmabat legem cum Euangelio, & circumcissionem cum baptismo seruandam: quoniam secundum Apostolum dicitur ad Galatas: Si circumcidimini, Christus nihil vobis prodest. Cum ergo circumcissio tam adultis quam paruulis ex praeccepto Domini conferretur, ne baptismus qui successit locopliis, & generalior tamen existit, cum tam viri quam feminae baptizentur, minoris videatur effectus; tam adultis quam paruulis est conferendus. Sicut enim sine distinctione qualibet Moysae lex clamabat: Anima cuius praepitij caro circumcisa non fuerit, peribit de populo suo: ita nunc indistincte vox intonat Euangelica: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum Dei, ab hac generalitate nec sexum, nec aetatem excludens. Caute tamen notandum est, quantum plus baptismus hodie conferat Christianis, quam quodam ludaeis circumcissio contulisset: dictum est in fine praedictae auctoritatis inductae de veteri lege: Peribit de populo suo. In Euangelica uero auctoritate subiunctum est: Non intrabit in regnum Dei. Quoniam etsi originalis culpa remittebatur per circumcissionis mysterium, & damnationis periculum vitabatur, non tamen perueniebatur ad regnum caelorum, quod vsque ad mortem Christi fuit omnibus oblatum: sed per sacramentum baptismi Christi sanguine rubricati, culpa remittitur, vitatur periculum, & ad regnum caelorum etiam peruenitur: cuius sanam Christi sanguis fidelibus suis misericorditer reseruit. Absit enim, vt vniuersi paruuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur, quin & ipsis misericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procurauerit ad salutem. Caterum ex ui litterae satis patet praedictas auctoritates intelligendas esse tammodo de adultis, qui habent multitudinem peccatorum, cum de paruulis non possit intelligi, qui peccato tantum originali tenentur. Similiter & illa auctoritas est soluenda: Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit, &c. cum non possint credere paruuli, sed adulti; & ob hoc tota auctoritas hic intelligenda est de adultis, ne ad alios prima, & ad alios secunda clausula referatur. Quamuis nonnulli concedant, quod paruuli credunt non per vsum, sed per habitum fidei, quem suscipiunt in baptismo: sicut & alia multa verba secundum communem vsum loquendi non ad actum, sed ad aptitudinem referuntur.

B

C

D

E

Illud uero quod opponentes inducunt, fidem aut charitatem, aliasque virtutes paruulis utpote non consentientibus non infundis, & a plerisque non conceditur absolute: cum propter hoc inter doctores Theologos quaestio referatur: alij §. Verum quia.

Gal. 5.

Gen. 27. Leuit. 24.

Ioan. 3.

† De hoc articulo vide supra in commentario 3. super clem. si de catholice.

asserentibus per virtutem baptismi paruulis qui A
dem culpam remitti, sed gratiam non conferri:
non nullis dicentibus, dimitti peccatum & virtu-
tes infundi, habentibus illas quò ad habitum, non
quo ad vsum, donec perueniant ad aetate adultam.

*Originale peccatum, quod sine consensu contrahitur
remittitur in baptismo etiam non consentientis, ut
paruulis. secus de actuali; quia sicut non com-
mittitur sine consensu, ita non relaxatur sine con-
sensu. hoc dicit, usque ad §. Sed adhuc.*

Verum b quidam ex hac solutione, inuenisse
se credunt viam ad alias quaestiones, argumen-
tantes ex eo quod dicimus, paruulis in baptisma B
te peccatum originale dimitti, quod & adultis,
dormientibus, vel amentibus peccatum (si bap-
tentur) ratione simili dimittatur. Cum enim neu-
tri sentiant tunc vel consentiant, dicunt idem in
consimilibus indicandum. Hic vero dicimus di-
stinguendum, quod peccatum est duplex, origi-
nale scilicet & actuale. Originale quod absque
consensu contrahitur: actuale, quod committit-
ur cum consensu. Originale igitur, quod sine
consensu contrahitur, sine consensu per vim re-
mittitur sacramenti: actuale uero, quod consensu
contrahitur, sine consensu minime relaxatur.

*Licet in baptismo dimittatur originale peccatum par-
uulis, qui tamen consentire non possunt: in adul-
tis tamen, amentibus, vel dormientibus, qui non
consentiunt baptismo, non dimittitur actuale, et
item etiam nec originale. hoc dicit.*

Sed: adhuc quaeritur, quare non saltem origi-
nale peccatum amentibus, & dormientibus in
baptismo sicut paruulis dimittatur. Ad hoc tali-
ter est respondendum, quod Dominus qui totum
hominem saluum fecit in sabbato, opus imper-
fectionis non nouit, et ob hoc peccata non ex par-
te, sed ex toto dimittit. Praeterea poena origina-
lis peccati est carentia uisionis Dei: actualis ue-
ro poena peccati est gehena perpetuae cruciatus.
Vnde si dimitteretur alicui primum altero non
dimisso, talis non careret uisione Dei propter ori-
ginale dimissum, & cruciaretur in gehenna per-
petuo propter reatum criminis actualis: sed hec
tamquam incompassibilia sese minime pauiunt-
tur, immo sibi mutuo aduersantur.

*Amentes vel dormientes baptizati, si ante demen-
tiam vel dormitionem baptizari uolebat, charac-
terem suscipiunt, alias secus. Coacti uero cau-
satue suscipiunt. hoc dicit usque ad finem.*

Item d quaeritur, utrum dormientibus, & a-
mentibus sacramenti saltem character in baptil-
mate imprimatur, ut excitati a somno, vel ab a-
gritudine liberati, non sint denuo baptizandi.
Sunt autem nonnulli, qui dicunt, quod sacra-
menta, quae per se sortiuntur effectum, ut ba-
ptismus & ordo, caeteraque similia, non solum
dormientibus, & amentibus, sed inuitis & con-

tradicientibus, etsi non quantum ad rem, quan-
tum tamen ad characterem conferuntur: cum
non solum paruuli, qui non consentiunt, sed &
fidei, qui quamuis non ore, corde tamen dissen-
tiunt, recipiant sacramentum. Sed opponitur
talibus, quod qui fuissent inuiti & reluctantes
immergi, saltem ratione sacramenti, ad iurisdic-
tionem ecclesiasticam pertinerent: unde ad ser-
uandam regulam fidei christianae, forent ratio-
nabiliter compellendi. Verum id est religioni
christianae contrarium, ut semper inuitis & pe-
nitus contradicens ad recipiendam & seruandam
christianitatem aliquis compellatur. Propter quod
inter inuitum & inuitum, coactum et coactum, alii
non absurde distinguunt, quod is qui terroribus
atque supplicijs uolenter attrahitur & ne detri-
mentum incurrat, baptismi suscipit sacramentum
talis (sicut & is qui fide ad baptismum accedit)
characterem suscipit christianitatis impressum,
& ipse tamquam conditionaliter uolens, licet ab-
solute non uelit, cogendus est ad obseruantiam
fidei Christianae. In quo casu debet intelligi de-
cretum concilij Toletani; ubi dicitur, quod
qui iam pridem ad christianitatem coacti sunt
(sicut factum est temporibus religiosissimi prin-
cipis Sifibuti) qui iam constanter eos sacramentis di-
uinis associatos, & baptismi gratiam suscepisse,
& christum uictos esse, & corporis Domini ex-
tissime participes: oportet etiam ut fidem, quam
necessitate susceperunt, tenere cogantur, ne no-
men Domini blasphemetur, & fides, quam sus-
ceperunt, uilis ac contemptibilis habeatur. Il-
le uero, qui nunquam consentit, sed penitus co-
tradicit: nec rem, nec characterem suscipit sacra-
menti: quia plus est expresse contradicere, quam
minime consentire, sicut nec ille qui notam ali-
cuius reatus incurrit, qui contradicens penitus
& reclamans, thurificare idolis cogitur uolente-
ter. Dormientes autem & amentes, si priusquam
amentiam incurrerent, aut dormirent, in contra-
dictione persisterent: quia in eis intelligitur con-
tradictionis propositum perdurare, & si fuerint
sic immergi, characterem non suscipiunt sacra-
menti. Secus autem, si prius catechumeni ex-
titerint, & habuissent propositum baptizandi.
Vnde tales in necessitatis articulo consuevit Ec-
clesia baptizare. Tunc ergo characterem sacra-
mentalis imprimi operatio, cum obicem uolun-
tatis contraria non inuenit obstantem.

COMENT. XI.

MAIORES Ecclesiae causas, praeter-
tum articulos fidei contingentes.] Ex
rota serie huius elegantes decretalis quattuor colli-
ges catholicas ueritates.

¶ Prima est, Pueros, quorum non est auium iudi-
cium omnium esse baptizandos, ut a peccato origi-
nali liberentur.

¶ Altera est, peccatum originale, quod sine con-
sensu contrahitur, dimitti etiam in baptismo si-
ne consensu: secus autem dicendum esse in peccato
actuali.

Tertia

Tertium est, In adultis dormientibus & amentibus non dimitti peccatum originale sine actuali, nec vice versa.

Ultima est. Amentes & dormientes baptizatos characterem suscipere, si prius baptizari voluerunt. Singulas more nostro breuiter illustremus. Quantum igitur ad primam attinet, videlicet, pueros absque vsu rationis baptizandos esse, de fide est et eius contraria heretica, ac primum quidem paruulos non esse baptizandos Pelagiani nequiter mitebantur, sicuti scribit concilium Carthaginense epistola quadam ad Innocentium Papam primum, qua nunc refertur in primo conciliorum volumine, pag. 541. & sanctus Augustinus in libro de heresibus ad Quod uult deum, cap. 88. quorum heresim nonnulli etiam nostri seculi heretici, uelut ab inferis excitarunt. ceterum Ecclesia catholica diuinitus instituta, a Christo edocta, paruulos baptizare recte semper consuevit, & sanctus Clemens Papa, Petri successor, lib. 6. capit. 15. constituit. Aposto. paruulos baptizari iubebat, dicens: Baptizate quoque paruulos uestros, & educate eos in disciplina, & preceptis Dei. Sinite enim, inquit, paruulos, venire ad me, & nolite eos prohibere, Et in quodam concilio Africano circa tempora Bonifacii primi celebrato, uidelicet ad annos Domini, 420. cap. 77. heretici declarantur, qui paruulos negant esse baptizandos. & refertur in c. placuit, de consecra. dist. 4. Idem per omnia statuerat paulo ante concilium Mileuitanum, c. 2. tandem hoc ipsum roborauit concilium Tridentinum sessio. 5. in decreto de peccato originali, cap. 1. S. si quis paruulos, & sessio. 7. de baptismo, cano. 12. adde sanctum Thomam par. 3. q. 68. art. 9. & Thomam Waldensem tom. 3. de sacramentalibus baptis. cap. 53. & 54. & Dominicum Sotum in 4. sent. dist. 5. q. 1. art. 9.

Verum quidam ex hac solutione, Hec est secunda conclusio catholica, Paruulis qui sine consensu originale peccatum contrahunt, sine proprio etiam consensu deleri in baptismo, hanc docet latissime sanctus Augustinus in libris de baptismo paruulorum: adde c. filius Dei, & c. non ex quo, de consecr. dist. 5. & c. nihil, de penit. dist. 2.

Sed adhuc quaeritur, quare non saltem originale peccatum amentibus. Rationes huius asseruntur, quas hic asserit Romanus Pontifex, euidentes sunt & certissime: hic tamen illa sunt omnino notanda: Poena originalis peccati est carentia uisionis Dei: actualis uero poena peccati est gehenna perpetua cruciatus: quibus dirimi uidetur non obscure anceps illa quaestio, & olim ualde agitata, an paruuli absque baptismo decedentes poena ignis cruciarentur: nam hic non cruciari apertissime ostenditur, licet sanctus Augustinus contrarium sensisse uideatur in libro de fide ad Petrum, c. 27. relat. ab Eymérico infra in hac parte, quod est diligentissime animaduertendum, ne quis ex Augustini dicto in hoc loco labatur, & plano Augustinus in ea questione uariis fuit, ut alibi indicauimus.

Item quaeritur, utrum dormientibus & amentibus, Hec est postrema assertio, cuius materia late patet, nec est huius loci, uidendus est sanctus

Tb. 3. pa. 9. 80. ar. 9. & latissime Dominicus Sotus in 4. sent. dist. 12. q. 1. art. 9. adde. c. egrotantes ubi Doctores, de consecra. dist. 4. & de materia huius decretalis, praeter citatos, uide Augustinum in lib. de baptismo paruulorum, c. 13. Et 30. & in Enchiridio, c. 43. c. a paruulo. c. in ecclesia, de consec. dist. 4. doctores scholasticos in 4. sent. dist. 5. ubi late Sotus quaestione unica concilium Lateranense sub Innocentio III. c. 1. concilium Carthaginense III. c. 34. & denique Clementem Papam lib. 6. c. 15. constitutionum Apostolicarum.

EX CODICE IVSTINIANI titu. ne sanctum Baptis. iteretur.

l. 1. Imp. VALENT. VALENS, & GRAT. A.A.A. Ad Flavianum Vicarium Africae.

ANTISTITEM, qui sanctitatem baptismatis illicita usurpatione geminauerit, sacerdotio indignum esse censemus, Eorum enim condemnamus errorem, qui Apostolorum praecipua calcantes, Christiani nominis sacramenta sortitos, alio rursus baptismate non purificant, sed incestant, lauacri nomine polluentes.

Dat. XVI. Kal. Nouem. Constantinop. Gratiano A. IIII. Merobande, Coss.

COMMENTARIVS XII.

ANTISTITEM, qui sanctitatem baptismatis illicita usurpatione geminauerit. Licet Eymericus paulo antea ex capi. de quibus de baptismo & eius effectu, docuerit baptismum non esse iterandum, quod nos plenius commentario decimo huius partis diximus: nihilominus hic idem apertius tradit, addita poena in errantes. Decuit autem de baptismo accurate differere, & de eo certa dogmata tradere: quonia baptismus omnium sacramentorum est ianna: et ideo duas hic de eo leges tractates posuit, quarum prima iterari prohibet baptismum, & utraque iterantibus poenam irrogat.

Hec autem lex, & ceterae tam ciuiles, quam canonicae, quae iterari prohibent baptismum, intelligenda sunt, quoties baptismus collatus est in forma Ecclesiastica: nullo modo est iterandus: at quoties ab hereticis in alia forma datus est, ille non dicitur iterari, cum nunquam fuerit collatus. Atque ita sunt intelligendae auctoritates omnes, quae solent adduci ad probandum baptizatos ab hereticis iterum esse baptizandos: nam loquuntur, quoties heretici in baptismo conferendo non seruauerunt formam Ecclesiae: secus si seruassent, eum ab hereticis uera sacramenta conferantur. Nec desunt rationes huic ueritati de non iterando baptismo congruentes, de quibus Theologi lib. 4. sent. & Turrecremata in c. ecclesiis, de consec. dist. 1. na & fides una est, & propterea baptismus quod est fidei sacramentum, unus esse debet. Rursus, quia baptismus est quaedam natiuitas et regeneratio, nec

Quo intelligantur leges prohibentes iterari baptismum.

Cur baptismus non iteretur.

Pueros esse baptizandos de fide est.

Paruuli sine baptismo de peccato puniuntur.

Paruuli sine baptismo de peccato puniuntur.